

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ - ΕΤΟΣ 5ο • Αρ. Φύλλου 55 - ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ 2013-2017

ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ

Υγεία – ελπίδα – αξιοπρέπεια

«Να προκαλέσουμε
τη σκέψη και την
ψυχή μας, να
μετατρέψουμε
τον πόνο και τη
δυστυχία σε ελπίδα,
αξιοπρέπεια και
αλληλεγγύη, για
να μπορέσουμε
να ατενίζουμε
με αισιοδοξία το
μέλλον.»

Μαγικά χριστούγεννα

Φωταγώγηση δέντρου

Στην περιοχή του Διδυμοτείχου, οι γιορτές των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς δημιουργούν σε όλους μας έναν μαγικό κόσμο, με όμορφες εικόνες, παραδοσιακές μουσικές και πρωτότυπες δραστηριότητες. Στολισμένα δέντρα σε όλα τα σπίτια, παραδοσιακά κάλαντα στις πρώτες πρωινές ώρες μας ταξιδεύουν στα Χριστούγεννα των παιδικών μας χρόνων.

Το «παραμύθι των Χριστουγέννων» ζωντανεύει κάθε χρόνο στην κεντρική πλατεία της πόλης. Το Σάββατο 14 Δεκεμβρίου παρουσία πλήθους κόσμου πραγματοποιήθηκε για τρίτη συνεχή χρονιά με μεγάλη επιτυχία το άναμμα του Χριστουγεννιάτικου δένδρου. Το Ευγενίδιο Κ.Π.Α.Π.Ν.Π. εξέπληξε ευχάριστα, όχι μόνο τους μικρούς, αλλά και τους μεγαλύτερους σε ηλικία επισκέπτες της εκδήλωσης, καθώς σε συνεργασία με συλλόγους της πόλης μας παρουσίασε για πρώτη φορά Χριστουγεννιάτικα ήθη και έθιμα του τόπου μας. Ο Δήμαρχος Διδυμοτείχου κ. Παρασκευάς Πατσουρίδης κατά την έναρξη των εκδηλώσεων ανέφερε: Για τρίτη χρονιά το Χριστουγεννιάτικο δένδρο θα φωτίσει την κεντρική πλατεία του Διδυμοτείχου και θα θυμίζει σε όλους μας τις Άγιες μέρες των Χριστουγέννων, δίνοντας μια γιορτινή ατμόσφαιρα στην πόλη μας στις δύσκολες στιγμές που ζούμε όλοι μας. Μήνυμα μας στις Άγιες αυτές ημέρες «Αγάπη-Αλληλεγγύη περισσότερη ανθρωπιά για ένα καλύτερο κόσμο».

Δίδυμα τείχη

Ο Εκπολιτιστικός Λαογραφικός Σύλλογος «Δίδυμα Τείχη» από το Σάββατο 14 Δεκεμβρίου έως την Κυριακή 29 Δεκεμβρίου, για

δεύτερη χρονιά, με καλαίσθητο σχεδιασμό και πρωτότυπες δραστηριότητες ταξίδεψαν στο όνειρο μικρούς και μεγάλους που επισκέφτηκαν την «Αυλή του Αη Βασίλη» στην κεντρική πλατεία του Διδυμοτείου. Τα χαρούμενα και φιλόξενα πρόσωπα του συλλόγου πρόσφεραν «πολιτισμό» και «γιορτινό χρώμα» σε όλους μας. Οι παράλληλες

δράσεις του συλλόγου στο γιορτινό πρόγραμμα περιελάμβανε:Χριστουγεννιάτικη συναυλία από το Ωδείο Βορείου Έβρου Καρπίδα, επίδειξη χορού Zumba και χριστουγεννιάτικες κατασκευές από το 2ο Δημοτικό Σχολείο Διδυμοτείου,θεατρικές παραστάσεις από την θεατρική ομάδα του συλλόγου με θέμα «οι καλικατζα-

ροι κόβουν το δέντρο της Γής. Ας τους σταματήσουμε»,Χριστουγεννιάτικα παιχνίδια αναζήτησης αντικειμένων,χριστουγεννιάτικη χορωδιακή βραδιά από τις χορωδίες του συλλόγου,Θρακιώτικη βραδιά με το παραδοσιακό μουσικό σχήμα «Εβρίτικη Ζυγιά» και διάφορα χριστουγεννιάτικα δρώμενα για παιδιά.

Το κάστρο

Ο Πολιτιστικός Λαογραφικός Σύλλογος «Το Κάστρο» παρουσίασε στον προαύλιο χώρο της Δημαρχείας μια σειρά από όμορφες δραστηριότητες με θέμα «Χριστούγεννα στο Στρουμφοχωριό».Αναβιώσεις παραδοσιακών εθίμων και παρουσιάσεις χορών με παράλληλες δραστηριότητες δημιούργησαν ένα φανταστικό περιβάλλον για μικρούς και μεγάλους.Ο σύλλογος γκαϊντατζίδων του τόπου μας «Ιωάννης Δούκας Βατάτζης» με συνοδία από 20 τουμπερλέκια του συλλόγου Κ.Οινόης «Τ' Αμπέλια»,ο πολιτιστικός σύλλογος Ν'Έβρου «Ανατολική Ρωμυλία»,ο Θρακιώτικος σύλλογος Ασβεστάδων και ο πολιτιστικός σύλλογος Ορεσιτιάδας «Οι Θράκες» έδωσαν στα Χριστούγεννα του στρουμφοχωριού γιορτινό παραδοσιακό ρυθμό.

Επίλογος

Τα μικρά παιδιά είχαν την δυνατότητα να βγουν φωτογραφίες με τον Αη Βασίλη,να παίξουν διάφορα παιχνίδια,να δουν μάγισσες και ξωτικά,να ζωγραφίσουν,να μπουν στα όμορφα αυτοσχέδια σπιτάκια που έφτιαξαν οι σύλλογοι.Για τους μεγάλους,στιγμές χαλάρωσης με μπαζάρ,λουκάνικα και κρασί και χορό με συνοδία παραδοσιακής μουσικής.Τα πάντα ήταν πολύ όμορφα σχεδιασμένα και άφησαν στους επισκέπτες αισθήματα ικανοποίησης και ευφορίας.Πολλά συγχαρητήρια σε όλους τους εθελοντές των συλλόγων που προσέφεραν τα μέγιστα, ώστε μικροί και μεγάλοι να περάσουν φανταστικά και μαγικά τις μέρες των Χριστουγέννων στο Διδυμότειχο.

Έθιμα Χριστουγέννων

Τα Κόλιντα

Δημήτρης Βραχιόλογλου, λαογράφος:

«Τα ήθη και τα έθιμα πάντα διατηρούσαν το λαό μας σε μια κινητικότητα, ιδιαίτερα σε καιρούς που οι άνθρωποι δεν είχαν χρήματα»

Οι προετοιμασίες στη Θράκη, ιδιαίτερα για τα αγόρια ξεκινούσαν από την αρχή της Σαρακοστής, δηλαδή τα κάλαντα των μικρών παιδιών από χωριά του Έβρου, ενώ ο κ. Βραχιόλογλου τόνισε πως στη Θράκη τα παιδιά μέχρι το 1930 και λίγο αργότερα, από βδομάδες μπροστά και σαν έμπαινε η Σαρακοστή για τα Χριστούγεννα, άρχιζαν να ετοιμάζονται για τα «Κόλιντα», κάνοντας πρόβες, φωνάζοντας στις γειτονιές κάθε βράδυ σχεδόν. Έτσι το πρωί της Παραμονής των Χριστουγέννων, πανέτοιμα πλέον, με τις ομάδες τους ξεκύνονταν στα θεοσκότεινα σοκάκια του χωριού, κρατώντας στα χέρια τους χοντρά και μακρυά ξύλα, τις «τσουμάκες».

Τα ξύλα αυτά δεν ήταν μόνο σύμβολο της γιορτής, που συμβολίζανε τα ραβδιά των ποιμένων της Βίβλου. Ήταν τα προστατευτικά τους μέσα από τις επιθέσεις των σκυλιών. Μ'αυτές επίσης θα χτυπούσαν τις πόρτες των σπιτιών, για να τους ανοίξουν. Στα χωριά των προσφύγων από την Ανατολική Θράκη τα παιδιά (πάντα τα αγόρια) έλεγαν τα δικά τους «κόλιντα», σαν αυτό που λένε ακόμα στο Φυλακτό, χωριό του Δήμου Τυχερού, του νομού Έβρου: «Κόλιντα μπάμπου-Δος μας μια κλουρίτσα-Ας είνι σταρίσια-Ας είνι καλαμποκίσια-Κόλιντα μπάμπου».

Στο Πύθιο, χωριό της επαρχίας Διδυμοτείχου, τα μικρά παιδιά έβγαιναν στους δρόμους του χωριού, για να πουν τα «κόλιντα». Λέγαν λοιπόν τα Πυθιωτάκια: «Κόλιντα μπάμπου, τσικ, τσικ, τσικ».

Στη Νέα Βύσσα, της επαρχίας Ορεστιάδας, τα μικρά παιδιά, κρατώντας το καθένα από μια κριά βέργα, που στην άκρη κατέληγε σε θύσανο, την παραμονή των Χριστουγέννων, λέγανε το: «Κο, κο, κο-Μπι, μπι, μπι-Τικ, τικ, τικ-Κόλιντρα-Να τη φαν τα σκυλιά-Κι την αλιπούς-Πούφαγε μια πουλιά-Κι έναν κουτσοπέτεινο». Τα πολύ μικρά αυτά «τραγούδια», κατάλληλα όμως για την ηλικία τους, τα λέγανε τα αγοράκια από τις πρώτες πρωινές ώρες της Παραμονής μέχρι το μεσημέρι. Από εκεί και μετά είχαν το λόγο οι

παρές των μεγάλων παιδιών, των παλικαριών, που τραγουδούσαν τα χριστουγεννιάτικα τραγούδια τους από το βράδυ της Παραμονής, όλη τη νύχτα μέχρι και ολόκληρη την Πρώτη μέρα των Χριστουγέννων. Κάθε χωριό, βέβαια, είχε και τα δικά του χριστουγεννιάτικα τραγούδια, που διαφέρανε από τα γειτονικά χωριά τόσο στη μελωδία όσο και στα λόγια.

«Τα ιννιά φα(γ)ιά»

Το βραδινό τραπέζι της Παραμονής των Χριστουγέννων, περιλαμβάνει «τα ιννιά φα(γ)ιά». Το βράδυ αυτό έπρεπε στο τραπέζι να είναι στρωμένο με εννέα φαγητά. Το κυρίως φαγητό ήταν τα φασόλια. Στο «σοφρά» υπήρχαν επίσης:

λάχανο τουρσί, ελιές, χαλβάς, πατάτες, καρπούζι, σαραγλί, βαρβάρα, αλάτι, κρεμμύδι, σκόρδο, κ.α.

Τα χοιροσφάγια

Το Δωδεκαήμερο ξεκινά από την παραμονή των Χριστουγέννων και φτάνει μέχρι και τα Φώτα. Το Δωδεκαήμερο, όπως ανέφερε ο κ. Βραχιόλογλου, άρχιζε από την Παραμονή των Χριστουγέννων, με το σφάξιμο των γουρουνιών που ήταν αυτό που κυριαρχούσε τη μέρα αυτή σ' όλα τα χωριά αλλά και σ' αυτές ακόμα τις πόλεις της Θράκης. Οι ίδιοι οι νοικοκυραίοι ή ομάδες μικρές ανδρών έσφαζαν τα γουρούνια τα δικά τους, των συγγενών τους, αλλά και γενικά

όλου του χωριού. Όλοι τρέφανε γουρούνια στα σπίτια τους, στα κουμάσια, «γιατί Χριστούγεννα χωρίς χοιρινό κρέας στο σπίτι δεν μπορούσαν να νοηθούν». Μάλιστα το σφάξιμο των γουρουνιών ήταν παλιό έθιμο, κατάλοιπο μάλιστα κάποιας ειδωλολατρικής λατρείας. Οι Ρωμαίοι στα Σατουρνάλια, που γιορτάζονταν στις 17-25 Δεκεμβρίου, θυσιάζανε χοίρους στον Κρόνο και στη Δήμητρα, για να δώσει η γη καλούς και πλούσιους καρπούς. Από το γουρούνι που σφάζονταν, προκύπτει και ένα μοναδικό θρακιώτικο έδεσμα, αυτό της Μπάμπως, που είναι το έντερο του γουρουνιού γεμιστό με κρέας, ρύζι και μπαχαρικά.

Όπως μας είπε ο κ. Βραχιόλογλου από το γουρούνι που έσφαζαν την παραμονή δεν πετιόταν τίποτα. Η Μπάμπω ήταν το πρώτο φαγητό που θα έτρωγε η οικογένεια μετά από τη νηστεία των 40 ημερών, μάλιστα το έβραζαν όλη τη νύχτα σε σιγανή φωτιά για να είναι έτοιμο όταν θα γύριζε η οικογένεια από την εκκλησία. Άλλο ένα χαρακτηριστικό φαγητό ήταν η Πουσουρτί, που αποτελείται από χοιρινό κρέας, το οποίο διατηρούνταν μέσα στο λίπος του. Σε όλα τα χωριά υπήρχε πολύ έντονο το αίσθημα της αλληλεγγύης, όπως χαρακτηριστικά μας είπε ο κ. Βραχιόλογλου, μιας και το κρέας το μοιράζονταν πάντα με τις οικογένειες που δεν είχαν την δυνατότητα να θρέψουν ένα γουρούνι.

Οι μεταμφιέσεις

Στη διάρκεια του Δωδεκαημέρου, δηλαδή τα Χριστούγεννα, την Πρωτοχρονιά και τα Θεοφάνεια, οι μεταμφιέσεις ήταν οι χαρακτηρι-

στικότερες εκδηλώσεις της γιορταστικής αυτής περιόδου. Στη Θράκη, στη Μακεδονία, στο Μικρασιατικό Βορρά αλλά και στον Πόντο οι μεταμφιεστές «έπαιρναν και έδιναν». Οι μεταμφιεσμένοι θύμιζαν στους συγχωριανούς τους-με το δικό τους χαρακτηριστικό τρόπο-τη μεγάλη μέρα της Χριστιανοσύνης, τα Χριστούγεννα. Έτσι παρακολούθησαν το έθιμο «ο Πουρπούρης», το οποίο πραγματοποιούσαν οι κάτοικοι του Ισαακίου τη Δεύτερη μέρα των Χριστουγέννων, πολλές φορές, όμως, και την Τρίτη.

Καθαρό προσφυγικό έθιμο, το έφεραν το 1922 οι «Σακπασιώτες» από τα εφτά απέναντι χωριά της Ανατολικής Θράκης, όταν μετεγκαταστάθηκαν στις καινούργιες τους πατρίδες εδώ στη Δυτική Θράκη (από το Κούρτι, Τσαλί, Δανιήλιο...). Ο Πουρπούρης, φορούσε προβιά ή κάπα τσομπάνη μια μάσκα απο νεροκολοκύθα και κουδούνια στη μέση, πήγαινε από σπίτι σε σπίτι, με τη συνοδεία νέων του χωριού και έλεγε τα χριστουγεννιάτικα τραγούδια.

Το έθιμο της βαρβάρας

Υπάρχουν οι εκδοχές που λένε ότι σε δύο περιπτώσεις που

δηλητηριάστηκε το ψωμί και άλλα τρόφιμα από εχθρούς της χριστιανοσύνης, τους Τούρκους σε μια περίπτωση, τον πατέρα της Αγίας στην άλλη, η επέμβαση της Αγίας Βαρβάρας ήταν άμεση. Μια εκδοχή είναι αυτή που συνδέεται με τη λατρεία της Αρχαίας θεάς, της Εκάτης. Στην αρχαία Θράκη η παραγωγή του σιταριού αποτελούσε βασική οικονομική δραστηριότητα των

κατοίκων. Γιόρταζαν στις αρχές του χειμώνα τα «Εκαταία» προς τιμήν της θεάς Εκάτης. Μία άλλη εκδοχή ότι παρουσιάστηκε στον ύπνο κάποιας γυναίκας και προειδοποίησε τους πιστούς να μην φάνε από το δηλητηριασμένο ψωμί, αλλά να βράσουν σιτάρι και ότι άλλο βρισκόταν στα σπίτια εκείνη την περίοδο (συνήθως ξηροί καρποί και αποξηραμένα φρούτα), για να περάσουν τις δύσκολες μέρες του χειμώνα.

Έτσι έγινε η πρώτη «Βαρβάρα». Αυτή την εποχή οι αποθήκες των σπιτιών ήταν γεμάτες σιτάρι που είχαν θερίσει το καλοκαίρι, καθώς και άλλα προϊόντα, όπως ξηρά σύκα, σταφίδες, καρύδια κλπ, που διατηρούνται για μεγάλο χρονικό διάστημα. Με αυτά τα υλικά παρασκεύαζαν το Εκαταίο Δείπνο. Η «Βαρβάρα» πιθανόν αντικατέστησε το Εκαταίο Δείπνο, που προσέφεραν στη θεά ζητώντας να προστατεύει τους ίδιους κατά

τη διάρκεια του χειμώνα, αλλά και το σιτάρι που είχαν σπείρει λίγο πριν, στο τέλος του φθινοπώρου. Όποια εκδοχή και αν δεχθεί ο καθένας, το έθιμο της Βαρβάρας αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της λαϊκής λατρευτικής παράδοσης της Θράκης και συνεχίζεται των αιώνων. Και κάθε φορά που ξημερώνει η 4η Δεκεμβρίου, η μνήμη όλων γυρίζει πίσω σε εκείνα τα κρύα πρωινά που ανοίγαμε

τα μάτια μας και μας περίμεναν οι σουπιερίτσες (μπωλ τα λέμε σήμερα) με την αχνιστή Βαρβάρα και το σπίτι μοσχοβολούσε σουσάμι και κανέλα. Η «Βαρβάρα» παρασκευάζονταν την παραμονή της εορτής της Αγίας Βαρβάρας και μοιράζονταν ανήμερα της γιορτής της πρωί πρωί. Και τότε έβλεπες από κάθε σπίτι να βγαίνουν παιδιά, κρατώντας στα χέρια τους από το χερουλάκι τσίγκινα δοχεία με το γλυκό κολυβόζουμο και να το μοιράζουν στα σπίτια της γειτονιάς, απ' όπου επίσης έπαιρναν τη δική τους «Βαρβάρα» και την πήγαιναν χαρούμενα στο σπίτι τους. Ήταν εκείνη η μέρα γιορτή για τα παιδιά και κάθε χρόνο την περίμεναν με μεγάλη χαρά, διηγούνται με συγκίνηση ακόμη και σήμερα οι μεγαλύτεροι. Η ατμόσφαιρα σ' όλο το χωριό ήταν εορταστική. Το σπίτι έπρεπε οπωσδήποτε να λάμψει από καθαριότητα και να είναι πανέτοιμο να δεχτεί κάθε επισκέπτη. Σ' ένα μεγάλο πανηγύρι στην καρδιά του Χειμώνα εξελίσσονταν τελικά η γιορτή της Αγίας Βαρβάρας στη Θράκη, με τη Θρακιώτισσα γυναίκα φορώντας την παραδοσιακή θρακιώτικη φορεσιά να πρωτοστατεί στο όλο σκηνικό. Επί πλέον, ο λαός μας συνέδεσε την ημέρα της γιορτής της Αγίας Βαρβάρας με τον ερχομό του χειμώνα και το κρύο που όλο και δυναμώνει: «Η Αγία Βαρβάρα βαρβαρώνει, ο Άν Σάββας σαβανώνει κι ο Άν Νικόλας παραχώνει» ή «Αγιά Βαρβάρα μίλησε και Σάββας απεκρίθη, ο Άν Νικόλας έφτασε με χιόνια φορτωμένος».

«ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ»

Πρωτότυπη Χριστουγεννιάτικη εκδήλωση στο Διδυμότειχο

2016 ήταν:

- «ΤΟ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟ ΤΙΜΑ ΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ»: μια Βραδιά Ποίησης και Μουσικής, αφιερωμένη στο Γεώργιο Βιζυινό και στον Αυγερινό Μαυριώτη που πραγματοποιήθηκε στο Διδυμότειχο στις 19 Μαρτίου 2016.

- «ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΗΣ ΘΡΑΚΙΑΣ, ΣΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΟΡΦΕΑ»: μια εκδήλωση με παρουσίαση της ιστορίας, των μνημείων, της ποίησης και της μουσικής του Διδυμοτείχου που πραγματοποιήθηκε στην Ξάνθη στις Γιορτές Παλιάς Πόλης, στις 3 Σεπτεμβρίου 2016.

ΟΙ «ΚΑΣΤΡΟΠΟΛΙΤΕΣ» ευχαριστούμε για άλλη μια φορά το Ωδείο Βορείου Έβρου «Καρπίδα», για την εμπιστοσύνη και τη χαρά να παρουσιάσουμε από κοινού όμορφες και ποιητικές εκδηλώσεις. Στο Ωδείο που φέτος συμπληρώνει 26 επιτυχημένα χρόνια λειτουργίες, ευχόμαστε καλή συνέχεια και ακόμα περισσότερες επιτυχίες σε μαθητές και καθηγητές.

Ευχαριστούμε από καρδιάς όλους τους παριστάμενους που στηρίζουν τις εκδηλώσεις και δράσεις του Συλλόγου μας.

Η παρουσία και τα κολακευτικά τους σχόλια μας, δίνουν ακόμη περισσότερη δύναμη και ορμή για να συνεχίσουμε με «ΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΡΑΣΗ».

Καλά και ευλογημένα Χριστούγεννα, με Υγεία, Αγάπη και Χαρά, με ευαισθητοποίηση για την πλούσια ιστορία, τα μοναδικά μνημεία και την εξαιρετική πολιτιστική κληρονομιά του τόπου μας.

«ΚΑΣΤΡΟΠΟΛΙΤΕΣ – Γνώση και Δράση»
Ιστορικός και Πολιτιστικός
Σύλλογος Διδυμοτείχου

«ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ» ήταν ο τίτλος της πρωτότυπης Χριστουγεννιάτικης μουσικο-αφηγηματικής εκδήλωσης που παρουσιάστηκε στο δημοτικό αμφιθέατρο Διδυμοτείχου, το Σάββατο 17 Δεκεμβρίου 2016. Μία εκδήλωση για την οποία συνεργάστηκαν και συνδιοργάνωσαν το Ωδείο Βορείου Έβρου «Καρπίδα» και ο Ιστορικός και Πολιτιστικός Σύλλογος Διδυμοτείχου «ΚΑΣΤΡΟΠΟΛΙΤΕΣ-Γνώση και Δράση».

Η εκδήλωση ήταν ένα

γιορτινό ταξίδι στο χρόνο, σε Χριστούγεννα μιας άλλης εποχής, με βάση τα κείμενα του μεγάλου πεζογράφου Φώτη Κόντογλου και εμπλουτισμένη με όμορφες μελωδίες, τραγούδια και κάλαντα από όλη την Ελλάδα.

Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης, στην είσοδο του αμφιθεάτρου παρουσιάστηκε Έκθεση Έργων Αγιογραφίας από μέλη των «ΚΑΣΤΡΟΠΟΛΙΤΩΝ».

Μετά την παράσταση

απονεμήθηκαν τα πτυχία στους σπουδαστές του Ωδείου για το σχολικό έτος 2015-16.

Το κοινό του Διδυμοτείχου και όχι μόνο που κατέκλυσε το χώρο της εκδήλωσης, έζησε μια βραδιά ζεστή, γιορτινή. Χριστουγεννιάτικη. Απόλαυσε μία ποιητική παράσταση στο πνεύμα των Αγίων ημερών που ακολουθούν. Καμάρωσε τα παιδιά που τραγούδησαν και έπαιξαν μουσική, τους αφηγητές που απέδωσαν τα κείμενα του Φ.Κόντογλου και χειροκρότησε

με την καρδιά του, όλους τους συμμετέχοντες που συνέδραμαν με κάθε τρόπο στην εκδήλωση, εμπρός ή πίσω από τη σκηνή.

Η χρονιά ολοκληρώθηκε όμορφα, μουσικά, γιορτινά, χαρούμενα, καθώς ήταν η τρίτη εκδήλωση με συνεργασία των δύο διοργανωτών, του Ωδείου Βορείου Έβρου «Καρπίδα» και του Ιστορικού και Πολιτιστικού Συλλόγου Διδυμοτείχου «ΚΑΣΤΡΟΠΟΛΙΤΕΣ-Γνώση και Δράση». Οι άλλες δύο εκδηλώσεις συνεργασίας εντός του

Μωμόγεροι

Λαϊκό σατυρικό ευετηριακό δρώμενο με προθεατρική μορφή

Την Παρασκευή 16 Δεκεμβρίου στους δρόμους του Διδυμοτείχου και για πρώτη φορά αναβίωσε με μεγάλη επιτυχία το ποντιακό δρώμενο "Μωμόγεροι", από τον Ποντιακό Σύλλογο Διδυμοτείχου "Ρωμανία", σε συνεργασία με την πρότυπη καλλιτεχνική ομάδα χορού "Εκνευσις" του Κωνσταντίνου Νικολαΐδη.

Το έθιμο: Λαϊκό σατυρικό ευετηριακό δρώμενο με προθεατρική μορφή. Τελείται από τους Πόντιους με παραλλαγές. Αναπαρίστανται στις αυλές των σπιτιών και στις πλατείες τις ημέρες του Δωδεκαημέρου (μεταξύ 17 Δεκεμβρίου και 1ης Ιανουαρίου). Κύριο πρόσωπο ο Μωμόγερος ή Κιτί Γοτσάς με θίασο συντελεστών όπως η νύφη και ο γαμπρός, ο Αλής (έφιππος), ο πατέρας, ο γιατρός, ο οργανοπαίκτης, ο κουμπάρος, ο χωροφύλακας, δυο μικροί διάβολοι, η έγκυος γυναίκα και η συνοδεία.

Όλοι οι συντελεστές φορούν κουδούνια όπως προβιές και δέρματα τράγων. Κεντρικό πρόσωπο του θιάσου των τελεστών ο Μωμόγερος ή Κιτί Γοτσάς ή Πορδαλός (Θρυλόριο) ο οποίος με τη δύση του ήλιου εισβάλλει με την ακολουθία του στα σπίτια του χωριού και εμπλέκει τους σπιτονοικοκύρηδες σε περιπέτειες «εξαπατώντας» τους. Η απαγωγή της νύφης παίζει και εδώ καθοριστικό ρόλο καθώς μετά από αλληπαλλήλες εικονικές συμπλοκές μεταξύ των τελεστών, το νέο ζευγάρι, η νύφη και ο γαμπρός κατορθώνουν να σμίξουν, στεφανώνονται μάλιστα από τον παπά που εισέρχεται στο τέλος στο θίασο επιβάλλοντας την τάξη. Με τη συνοδεία ποντιακής λύρας και νταουλίου, χορεύοντας και διασκεδάζοντας τα μωμόγερα, εγκαταλείπουν το σπίτι για να επισκεφτούν το επόμενο όπου θα προβούν σε ανάλογους, νέους αυτοσχεδιασμούς και μιμικές πράξεις.

Το Χριστουγεννιάτικο δέντρο και τα δώρα της Νουνάς

Γράφει η Μαρία Κεκέ, η Θρακιώτισσα

Η ιστορία μας γεννήθηκε σε μια δύσκολη εποχή. Πλησίαζαν οι δύο μεγάλες γιορτές της χριστιανοσύνης τα Χριστούγεννα και η Πρωτοχρονιά.

«...Μέσα στην ζεστή αγκαλιά της μάνας, το κοριτσάκι αποκοιμήθηκε και μάλιστα ονειρεύτηκε κιάλας. Είδε ότι ήταν στην πλατεία του χωριού που ήταν κατέμεστη από κόσμο. Όλοι φορούσαν τα καλά τους και στη μέση της πλατείας έστεκε αγέρωχο ένα πανύψηλο χριστουγεννιάτικο έλατο στολισμένο με κάθε λογής στολίδι, ενώ στην κορυφή του, στο πιο ψηλό κλαδί έλαμπε το ολόχρυσο Χριστουγεννιάτικο αστέρι. Και ανάμεσα σε όλο αυτό τον κόσμο έστεκε και το κοριτσάκι της ιστορίας μας θαμάζοντας το πανώριο δέντρο, κρατώντας και αυτό ένα μικρό δεντράκι με διάφορα στολίδια που είχε φτιάξει η μαμά της.

Ώσπου άκουσε τη φωνή της μανούλας του να το καλεί.

Ξύπνα, ξύπνα μωρό μου να σεις ποιος ήρθε! Το κοριτσάκι ξύπνησε και είδε γεμάτο χαρά την Νουνά του.. Την αγκάλιασε και της φίλησε το χέρι. Η ροδομάγουλη νουνά της έσκασε στα γέλια ευχαριστημένη. Έλα να δεις τι σου έφερα, της είπε και της έδωσε ένα δίσκο σκεπασμένο με μια όμορφη πετσέτα. Το κοριτσάκι άρπαξε γεμάτο λαχτάρα το δίσκο και αφού τον ξεσκέπασε είδε γεμάτο χαρά ότι ο δίσκος ήταν γεμάτος με κάθε είδους δωράκια. Λοιπόν της είπε η νουνά της. Θα σου δίνει ένα δωράκι μέσα από τον δίσκο για κάθε σωστή απάντηση που θα δίνεις σε ότι σε ρωτάω. Για πες μου...ποιος είναι ο πρώτος μήνας του χρόνου; Ο Ιανουάριος απάντησε αμέσως το κοριτσάκι. Σωστά, γέλασε χαρούμενη η νουνά της. Να το πρώτο σου δώρο, της είπε και της έδωσε ένα μεγάλο πορτοκάλι. Κι ο δεύτερος; Ξαναρώτησε. Ο Φεβρουάριος! Το δεύτερο δώρο ήταν ένα πολύ ωραίο μαντίλι με πεταλούδες. Κι για να μην πολυλογούμε οι ερωτήσεις και οι απαντήσεις πήγαιναν γαϊτανάκι και τα δώρα: Για τον Μάρτιο κάστανα και μήλα. Για τον Απρίλιο κορδέλα για τα μαλλιά. Για τον Μάιο καλτσά-

κια. Για τον Ιούνιο μπλουζάκι. Για τον Ιούλιο κοκαλάκι για τα μαλλιά. Για τον Αύγουστο σταφίδες. Για τον Σεπτέμβριο καραμέλες. Για τον Οκτώβριο μαστίχα Χίου. Για τον Νοέμβριο γαντάκια. Για τον Δεκέμβριο κασκόλ.

Γεμάτο χαρά το κοριτσάκι που είχε καταφέρει να απαντήσει σε όλες τις ερωτήσεις και να πάρει όλα τα δωράκια, σπκώθηκε και κάνοντας μια μικρή υπόκληση απάγγειλε προς τιμήν της νουνάς της το παρακάτω ποίημα:

΄΄Νουνά να είσαι, είναι ευχή. Είναι αγάπη και ευθύνη. Νουνά να είσαι είναι τιμή, που μόνο η Παναγιά της δίνει. Σε αγαπώ νουνά μου, αχ πολύ και θα σε αγαπώ για πάντα. Κάθε βράδυ, εγώ, την Παναγιά, την ευχαριστώ από καρδιάς.΄΄

Η νουνά της δάκρυσε από τη συγκίνηση και την έσφιξε στην αγκαλιά. Η μανούλα της μικρής που παρατηρούσε γεμάτη αγαλλίαση τη σκηνή, σπκώθηκε και παίρνοντας το δρόμο προς την κουζίνα είπε: Η βαφτιστήρα σου ολόκληρο το χρόνο ήταν ένα πολύ πολύ καλό παιδί. Για αυτό της έχω ετοιμάσει

και εγώ ένα δωράκι. Πάω να το φέρω. Μαμά μαμά είπε το κοριτσάκι γεμάτο χαρά, όταν είδε τι κρατούσε η μαμά της στα χέρια της, που το βρήκε;

Η μαμά της κρατούσε ένα ελατάκι, ούτε μισό μέτρο μεγάλο που όμως ήταν στολισμένο με χριστουγεννιάτικα στολίδια, ίδια με αυτά που είχε δει το κοριτσάκι στο όνειρό του. Μα αυτό είναι ολόιδιο με αυτό που είδα στον ύπνο μου. Η μαμά του την ώρα που κοιμόταν βγήκε κρυφά στον κήπο και πήρε την κρυμμένη γλάστρα με το φυτεμένο από την προηγούμενη χρονιά ελατάκι. Το έσυρε κρυφά μέσα και χρυσοχέρα όπως ήταν άρχισε να το στολίζει με κάθε είδους στολίδι.

Μαμά μου, μαμά μου! Γλυκιά μου μανούλα φώναξε γεμάτο χαρά το κοριτσάκι κι έπεσε στην αγκαλιά της. Αμέσως νουνά και μάνα της φόρεσαν το καινούργιο κοκαλάκι στα μαλλιά, το μπλουζάκι, τα γαντάκια και τελευταίο το κασκόλ.

Το κοριτσάκι της ιστορίας μας, ντυμένο έτσι και κρατώντας στο χέρι του το στολισμένο ελατάκι πήρε ένα ένα τα σπιτία του χωριού

να πει τα κάλαντα και τα χρόνια πολλά. Όλοι, μα όλοι το καλοδέχτηκαν και μάλιστα το φίλεψαν ότι είχε ο καθένας. Κι έτσι το φτωχό κορίτσι της ιστορίας μας, γύρισε ευτυχισμένο στο σπίτι του γεμάτο ευχές και δώρα.

Πιο πολύ όμως ήταν ευτυχισμένο γιατί ανάμεσα στα δώρα ξεχώριζαν τα τρία μεγαλύτερα. Αυτά της νουνά του, της Παναγίας και το χριστουγεννιάτικο ελατάκι της μαμάς του.

Τώρα όμως είναι καιρός, να τελειώσει η χριστουγεννιάτικη ιστορία μας και όλοι εσείς που την διαβάσατε να ασχοληθείτε με το δικό σας χριστουγεννιάτικο δειντράκι κάνοντας μια ευχή:

Τα φετινά Χριστούγεννα και ο καινούργιος χρόνος, να φέρουν επιτέλους την Ειρήνη, την αγάπη, τη Συμφιλίωση και την κατανόηση όπου Γής.

ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ

Υγεία – ελπίδα – αξιοπρέπεια

«Να προκαλέσουμε τη σκέψη και την ψυχή μας, να μετατρέψουμε τον πόνο και τη δυστυχία σε ελπίδα, αξιοπρέπεια και αλληλεγγύη, για να μπορέσουμε να ατενίζουμε με αισιοδοξία το μέλλον.»

Η Φωταγώγηση του δέντρου

της εκδήλωσης, Άγιος Βασίλης, μοίραζε ζαχαρωτά στα παιδιά, τα οποία φωτογραφήθηκαν μαζί του και πέρασαν ένα ευχάριστο απόγευμα μέσα

σε μια όμορφη και γιορτινή ατμόσφαιρα.

Η Αυλή του Αϊ Βασίλη

«Μύρισε» Χριστούγεννα!!!

Τα γιορτινά της φόρεσε η Κεντρική Πλατεία της πόλης μας που παρά τον αξιοσημείωτο περιορισμό της λόγω των αναγκών εργασιών αποκατάστασης του τεμένους Βαγιαζήτ, για τέταρτη συνεχή χρονιά ο Εκπολιτιστικός Λαογραφικός Σύλλογος «ΤΑ ΔΙΔΥΜΑ ΤΕΙΧΗ» υποδέχτηκε μικρούς και μεγάλους στο παραμυθένιο σκηνικό της Αυλής του Αϊ Βασίλη. Τα εννιά ξύλινα σπιτάκια της Αυλής για 18 ημέρες «ζωντάνευσαν» κάθε απόγευμα προσφέροντας μέσω των δημιουργικών τους δράσεων, ένα ονειρεμένο ταξίδι στην μαγεία των

Υποδεχόμαστε τα Χριστούγεννα. Το Ευγενίδειο πολιτιστικό κέντρο διοργάνωσε με μεγάλη επιτυχία με την βοήθεια των πολιτιστικών συλλόγων «Τα Δίδυμα Τείχη», «Το Κάστρο», «Ο Μπέης» και την Φιλαρμονική, την γιορτή φωταγώγησης του Χριστουγεννιάτικου δέντρου. Πλήθος κόσμου συγκεντρώθηκε στην κεντρική πλατεία του Διδυμοτείχου για να παρακολουθήσει την έναρξη των γιορτινών εκδηλώσεων και την φωταγώγηση του χριστουγεννιάτικου δέντρου του Δήμου Διδυμοτείχου. Τα παιδικά χαμόγελα κυριάρχησαν στην εκδήλωση. Λίγο πριν τη φωταγώγηση, παιδιά ανέβηκαν στην εξέδρα, τραγούδησαν, έπαιξαν θέατρο και μοιράστηκαν με όλο τον κόσμο τις δικές τους ευχές για αυτές τις γιορτές. Κατά τη διάρκεια

Χριστουγέννων. Η επίσημη έναρξη έγινε την Παρασκευή 12 Δεκεμβρίου, παράλληλα με την φωταγώγηση του Χριστουγεννιάτικου Δέντρου ενώ καθημερινά και μέχρι την ολοκλήρωσή της στις 28 Δεκεμβρίου, εμπλουτίστηκε από μια σειρά παράλληλων εκδηλώσεων με χορό,

τραγούδι, κάλαντα, παιχνίδια και χριστουγεννιάτικα δρώμενα. Αξίζει να σημειωθεί ότι η επισκεψιμότητα άγγιξε τα 4000 άτομα γεγονός που αποδεικνύει ότι το Διδυμότειχο αποτέλεσε για άλλη μια χρονιά πόλο έλξης και για τους κατοίκους της ευρύτερης περιοχής. Ο

Ε.Λ.Σ. «Τα Δίδυμα Τείχη» ως διοργανωτής ευχαριστεί τους πολιτιστικούς συλλόγους του Διδυμοτείχου, «Το Κάστρο», «Θεοδώρα Καντακουζηνή» και «Καλιόπορτες» καθώς και τον πολιτιστικό σύλλογο των Φερών «Αγία Σοφία» για την συμμετοχή και την προσφορά τους στην φετινή

Αυλή, τους χορηγούς και όλους τους φίλους και τα μέλη του για την θερμή παρουσία και κυρίως για την εθελοντική τους προσφορά και εύχεται σε όλο τον κόσμο η καινούργια χρονιά να φέρει υγεία, δημιουργία και προκοπή. Η φετινή Αυλή του Αϊ Βασίλη στηρίχθηκε από την Περιφερειακή Ενότητα Έβρου και τέθηκε υπό την αιγίδα του Δήμου Διδυμοτείχου.

λος Ορφεύς Διδυμοτείχου, παρουσίασε με μεγάλη επιτυχία τα παραδοσιακά κάλαντα του δωδεκαημέρου από όλη την Ελλάδα. Μέλη από όλα τα τμήματα του συλλόγου, χόρεψαν, τραγούδησαν κι έψαλλαν τα κάλαντα, σκορπίζοντας εορταστικούς ήχους στην όμορφη εκδήλωση.

«Είναι πολύ σημαντικό, οι σύλλογοι και οι νέοι άνθρωποι, να στηρίζουμε μέσα από τις πολιτιστικές δράσεις τον τόπο μας. Αυτές τις γιορτινές μέρες ας γεμίσουμε αγάπη τις καρδιές μας και ας υποδεχτούμε αισιόδοξα το Νέο Έτος με προσδοκίες που θα βγουν αληθινές.»

Κάλαντα Χριστουγέννων

Την Κυριακή 21 Δεκεμβρίου, στο δημοτικό αμφιθέατρο, ο μουσικοχορευτικός όμι-

Ἡθῆ καὶ Ἔθιμα Χριστουγέννων

Τις μέρες των Χριστουγέννων ἔρχονται στο μυαλό και στη σκέψη οι εικόνες που κυριαρχούσαν στη διάρκεια του Δωδεκαημέρου και κυρίως στα Χριστούγεννα. Ἡθῆ, ἔθιμα και κυρίως τα χριστουγεννιάτικα τραγούδια, που ἐδῶ στη Θράκη ἦταν πάρα πολλά.

Μεταξάδες «Χριστόϊαννα»

Σημαντικές οι πρωτοβουλίες στις γιορτινές μέρες των χριστουγέννων από τους νέους των Μεταξάδων. Για ἄλλη μία χρονιά τήρησαν το ἔθιμο τα «Χριστόϊαννα» παραμονή των Χριστουγέννων ξεκίνησαν ἀπο το ἐκκλησάκι του Ἀγίου Ἀθανασίου με το τραγούδι «Χριστόϊαννα Χριστόϊαννα τώρα Χριστός γινιέτι...» στη συνέχεια στον ιερέα του χωριού ὅπου περιμένει στην κεντρική ἐκκλησία με το τραγούδι «Αφέντημ αφεντήτσι μου πέντι φουρές αφέντη, σήκου σαμπάχλ αφέντη μου κι κάτσει στου θρονί σου...» μετα σε ὅλα τα σπίτια του χωριού και κλείνουν στην ἐκκλησία του χωριού με το τραγούδι «Κι ἀπέδου διάβαινε ο χριστός με τους δώδεκα ἀποστόλους...» Στην αἶθουσα του πολιτιστικού συλλόγου πραγματοποιήθηκε χριστουγεννιάτικη ἐκδήλωση με την χορωδία του συλλόγου γυναικῶν να ψάλλει χριστουγεννιάτικα κάλαντα ἀπὸ ὅλη την Ελλάδα.

Ασβεστάδες Ρουγκάτσια

“Ρουγκάτσια” λέγονται οι μεταμφιεσμένοι σε πολλά μέρη της Βόρειας Ελλάδας που τραγουδούν τα κάλαντα. Στους Ασβεστάδες ξεκινούν ἀπὸ την ἐκκλησία του χωριού, τραγουδώντας μικροί

και μεγάλοι, «Σαράντα μέρις ἔχουμε χριστόν που καρτιρούμι κι ἀπου σαράντα κι ὕστερα θέλου να τραγουδήσου...» Το πρωί των Χριστουγέννων ἐπισκέπτονταν ὅλα τα σπίτια ψάλλοντας μαζί με τα κάλαντα και διάφορα “παινέματα” για τους κατοίκους κάθε σπιτιού π.χ. ὅπου εἶχε κορίτσι για παντρεία.

Κουφόβουνο «ἔθιμο της μπάμπως»

Τα τελευταία χρόνια στο Κουφό-

βουνο γιορτάζεται με μεγάλη ἐπιτυχία η γιορτή της μπάμπως στον αὐλίο χώρο του δημοτικού σχολείου Κουφοβούνου. Ταυτόχρονα πραγματοποιεῖτε το καθιερωμένο ἀνάμμα της φωτιάς με συνοδεία παραδοσιακῆς μουσικῆς, χοροῦ και φαγητοῦ.

Λαογραφικό μουσεῖο Ι(ε)ννιά φαῖά

Το Λαογραφικό μουσεῖο Διδυμοτείχου και το Ευγενίδειο Πολιτιστικό Κέντρο πραγματοποιοῖσαν με

μεγάλη ἐπιτυχία, σε μια ὀμορφη και ζεστή ατμόσφαιρα, στο χώρο του Λαογραφικοῦ μουσείου, η ἀναβίωση του θρακιώτικου ἐθίμου τα Ι(ε)ννιά φαῖά. Παιδιά, ἐνήλικες και εκπαιδευτικοί ἀπὸ ὅλες τις βαθμίδες ἐκπαίδευσης, πολιτικά πρόσωπα, μέλη και φίλοι του μουσείου, ἐθελόντριες και μέλη του Δ.Σ του Συλλόγου, ὅλοι μαζί μια συντροφιά. Παρουσιάστηκε βίντεο ἀπὸ το ἔθιμο ἀπὸ τον Πολιτιστικό Λαογραφικό σύλλογο «Τα Δίδυμα Τείχη». (Κυρούδη Χρυσούλα)

Αναβίωση προσφυγικοῦ ἐθίμου των Μπαμπούσιαιῶν στο Ρήγιο Διδυμοτείχου.

Μεγάλη ἐπιτυχία σημείωσε η ἀναβίωση του ἐθίμου (ΜΠΑΜΠΟΥΣΙΑΡΑΙΟΙ) ἀπὸ τα μέλη του Πολιτιστικοῦ Συλλόγου Ρηγίου ΜΕΓΑ ΖΑΛΟΥΦΙ την Παρασκευή 26 Δεκεμβρίου (δεύτερη μέρα Χριστουγέννων). Με τους χριστουγεννιάτικους ἤχους της γκάϊντας, του κλαρίνου και των νταουλίων, ο ἐντυπωσιακός Μπαμπούσιαιος και η συνοδεία του, ἔδωσαν ἓνα ἰδιαίτερο χαρούμενο και γιορταστικό χρώμα στα σοκάκια και τους δρόμους του Ρηγίου. Ο Μπαμπούσιαιος με τη λευκή του προβιά ζωσμένος με κουδού-

νια ξεσήκωσε το χωριό πηδώντας και χορεύοντας με την ἄγρια και χαρακτηριστική μουσική των ὀργανοπαικτῶν. Μαζί με τη γυναίκα του ντυμένοι με την παραδοσιακή Ζαλουφιώτικη φορεσιά, κλέψαν την παράσταση προκαλώντας ευχάριστη ἀναστάτωση στους κατοίκους του χωριού. Τα χοροπηδήματα του Μπαμπούσιαιου, Τα χτυπήματα της γῆς με τα πόδια του, ἔχουν καρποφορική σημασία. Στοχεύοντας στη βλάστηση και στη καρποφορία της γῆς. Ο Μπαμπούσιαιος χοροπηδά καθ’ ὅλη τη διάρκεια του δρώμενου ὅσο το δυνατόν περισσότερο. Πολλά ευτράπελα γίνονται σε ὅλη τη διαδρομή. Ἄντρες της συνοδείας κλέβουν τη γυναίκα του Μπαμπούσιαιου. Αυτὸς τρέχει δεξιά κι ἀριστερά να ἐντοπίσει τη γυναίκα του ἐνῶ χτυπά δυνατά με τη ζουπανίκα τη γῆ. Μόλις την ἐντοπίσει, θα τρέξει να την ἐλευθερώσει και ἀλίμονο σε αὐτόν που θα πιάσει, για να τον ἀφήσει, θα πρέπει να πληρώσει με ξυλοδαρμό και με χρήματα για την προσβολή που του ἔγινε. Πολλά μέλη του Συλλόγου, ὀρισμένοι δε ντυμένοι με τις παραδοσιακές Ζαλουφιώτικες φορεσιές συνόδευσαν τον Μπαμπούσιαιο σ’ ὅλη τη διαδρομή του χορεύοντας και τραγουδώντας τα δικά τους παραδοσιακά κάλαντα. Οι νοικοκυρές βγήκαν στις αὐλές

για να κεράσουν τους μεταμφιεσμένους και τη συνοδεία του. Ενώ σε πολλά σπίτια έβγαλαν στην αυλή τραπέζια με μεζέδες και κρασί και χόρεψαν όλοι μαζί με τους Μπαμπουσιαραίους. Στο τέλος μαζεύτηκε όλο το χωριό στη πλατεία του χωριού, όπου ο Σύλλογος είχε φροντίσει να υπάρχουν άφθονο κρασί λουκάνικα, μεζέδες και παραδοσιακή μουσική. Ακολούθησε γλέντι μέχρι αργά το απόγευμα, υπό τη συνοδεία παραδοσιακών ήχων γκαϊντας, κλαρίνου, και των νταουλίων. Το δρώμενο και το γλέντι εντυπωσίασε και καταγοήτεψε όλους που ανανέωσαν το ραντεβού τους για τις επόμενες εκδηλώσεις του Συλλόγου. Οι συντελεστές του δρώμενου, ευχαριστούν θερμά τους κατοίκους του χωριού που τους ενθάρρυναν με τη θερμή υποδοχή τους, τα κέρασματά τους και κυρίως τα χαμόγελά τους. Υ.Γ. Το έθιμο που μεταφέραμε στο χωριό Ρήγιο το 1922 με την ανταλλαγή των πληθυσμών και μέχρι σήμερα το διατηρούμε στο χωριό μας. Έθιμο της Ανατολικής Θράκης και συγκεκριμένα από τις αλησμόνητες πατρίδες το ΜΕΓΑΛΟ ΖΑΛΟΥΦΙ. Γι' αυτό ονομάσαμε προς τιμήν των παππούδων και των πατεράδων μας το Σύλλογο του χωριού μας ΜΕΓΑ ΖΑΛΟΥΦΙ. (Μπαλτατζής Αθανάσιος)

Χριστουγεννιάτικα έθιμα Βρυσικών

Τα Καρκαντζέλια του δωδεκαημέρου (ή κατά το Ελληνικότερο οι Καλικάντζαροι)

Θεόφιλος Γουδουσάκης

Το έθιμο. Βρυσικά 1950 μήνας Δεκέμβρης ημέρα εικοστή τρίτη, προ παραμονή των Χριστουγέννων. Πολύ πρωί „ Βαθιά χαράματα.., “ χαράη.”Παχύ στρώμα παγωμένου χιονιού κάλυπτε εδώ και βδομάδες όλο το χωριό. Οι υποτυπώδεις χωματόδρομοι και οι δυο μικρές πλατείες ήταν καλυμμένες με χιόνι και πάγο. Τα σπίτια χωμένα μέχρι τις χαμηλές στέγες μέσα στο χιόνι.. Νεκρική σιγή απλώνονταν παντού πάνω από το χωριό, που και που κάποιο αλύχτισμα σκύλου έσκιζε τη σιωπή και

τους και πρόδωσαν τις φωτιές που άναψαν στα τζάκια και στις μασίνες οι γιαγιάδες, νοικοκυρές και αφέντρες βγάζοντας πυκνούς καπνούς στα μεγάλα λιβανιστήρια, ευχαριστήρια προς τον Ύψιστο για την καινούργια μέρα ζωής που τους ξημέρωσε, μέρα μεγάλη και ιερή με έναν ουρανό φωτεινό και ασυννέφιαστο. Το χαρούμενο, φωτεινό πρωινό εγκαταστάθηκε για τα καλά σ' όλο το χωριό που άρχισε να ζωντανεύει. Οι αραιές βραχνές ομιλίες έγιναν σιγά-σιγά οχλοβοή, οι παγωμένοι δρόμοι ζεστάθηκαν από τις οπλές των βοδιών και αγελάδων που οι άντρες “απόλκαν απ' ταχούρια” για να

, σ' όλο το χωριό για να σφάξουν τα μεγάλα γουρούνια που έτρεφαν οι οικογένειες μέσα στα ειδικά “κμάσια”. Η ευτυχία στο μεγαλείο της απλότητας ξεκίνησε την ημέρα και η ίδια στο μεγαλείο της γνησιότητας την έκλεισε μόλις σκοτεινά πέπλα της επερχόμενης νύκτας ξανάπεσαν στο χωριό. Βράδιασε..... Οι μεγάλες οικογένειες με παππούδες, γιαγιάδες, νταήδες μπαμπάδες και κάκουδες μάνες παλικάρια και κοπέλες μα και κουρτσούδια και πιδούδια άρχισαν να “σμαλεύονται μέσα και να αραδιάζονται λόϊα από τη ξυλόσομπα. Ο παππούς και αφέντης μισοξαπλωμένος στον

μανίτσα Παναούδα. Ο Αφέντης πάππους, σύμφωνα με το έθιμο και τις παραδόσεις, έπρεπε απόψε να θυμιάσει σ' όλο το σπίτι μα και έξω στην αυλή, στον φούρνο, στα αχούρια και στο πηγάδι μα προπαντός να θυμιάσει το μέρος της αυλής όπου έσφαξαν το πρωί τα παλικάρια του γουρούνι τους, εκεί επάνω στα παγωμένα τώρα αίματα. Το έθιμο τους του το υπενθύμισε και ο αρχηγός της παρέας των σφαχτάδων. -Νταή Λία, μη αστουχίς του βράδυ να θυμιάτεις τα γιόματα, γιατί τα καρκαντζέλια έρουντι κι αφού τα γιόματα θα ξεκινήσουν κι ύστια χορτάτα άντι να τα κανς ζάπι. Ο πάππου Λίας πήρε το υνί και πλησίασε στη ξυλόσομπα, άνοιξε με το ελεύθερο χέρι του το πορτάκι και με την μασιά τράβηξε τρία μεγάλα κάρβουνα μπροστά και πιάνοντας τα τα τοποθέτησε πάνω στο πλαγιαστό υνί με μεγάλη προσοχή, ύστερα άδειασε το περιεχόμενο από το “χαρτούδι” που πήρε από την “μπουλίτσα”, θυμιάμα με βασιλικό, φύσηξε ελαφρά πάνω στα κάρβουνα για να ανάψει και η θυμιάμα. Μαύρος αρωματικός καπνός βγήκε και διασκορπίστηκε στην ατμόσφαιρα του δωματίου. Πρώτα, αφού έκανε το σταυρό του τρεις φορές, με τη βοήθεια της μεγάλης ροζιασμένης γέρινης παλάμης του λιβάνισε τον εαυτό του και ύστερα όλα τα παρόντα μέλη της οικογένειας. Συνέχισε το λιβάνισμα θυμιάτίζοντας το σπίτι όλο, δωμάτια, αποθήκες, πόρτες, παραπόρτια, παράθυρα και φεγγίτες, βγήκε έξω και πήγε στα αχούρια και τον αχυρώνα και αφού τα θυμιάτισε κατευθύνθηκε στο μέρος με τα αίματα του γουρουνιού, τα θυμιάτισε σταυροειδώς και άδειασε επάνω τους λίγο καρβουνοθυμιάμα, μετά πήγε στο πηγάδι και αφού θυμιάτισε από επάνω από το στόμιο έριξε τα υπόλοιπα κάρβουνα μέσα στο πηγάδι. Τελειώνοντας ξανασταυροκοπήθηκε και πήγε στην πίσω μεριά του σπιτιού για να αφήσει το υνί. Ξαναμπήκε στο σπίτι όπου τον περίμενε όλη η οικογένεια αραδιασμένη στη σειρά τηρώντας την πλιακή ιεραρχία, όπως ήταν παρατεταγμένοι, ένας-ένας έσκυψαν και του φίλησαν το χέρι. Ευτυχισμένοι γύρισε και μισοξάπλωσε πάλι στον καναπέ με τον συλλογισμό. “ Δόξα το Θεό που με αξίωσε και φέτος να κάνω το έθιμο και να θυμιάτισω την οικογένεια και το σπίτι μου για να δώσω τα καρκαντζέλια μακριά μας μη μας μαγαρίσουν τις άγιες μέρες που έρχονται”

ύστερα ακολουθούσαν ομαδικά γαβγίσματα. Καθώς, αργά-αργά, προχωρούσε το ξημέρωμα και οι σκιές της νύκτας υποχωρούσαν ξεσκεπάζοντας τα νυχτερινά μυστικά της, βαριές ανθρώπινες ομιλίες άρχισαν να ακούγονται από τις αυλές και τα μισοσκότεινα σαϊβάνια (προθάλαμοι) και να διασκορπίζονται στον παγωμένο πρωινό αγέρα μαρτυρώντας ότι το χωριό άρχισε να ξυπνάει. Στην αρχή κάνα δυο “μπατζιάδες” (καπνοδόχοι) στον επάνω μαχαλά και άλλοι τόσοι στον κάτω και ύστερα κι' άλλοι, κι' άλλοι σ' όλο το χωριό φανέρωσαν την ζωντάνια

τα οδηγήσουν στον “χωριανκό τσιμέ” για πότισμα. Οι γυναίκες βγήκαν στις αυλές για να κάνουν δουλειές που έπρεπε για τη σπιμερινή μεγάλη μέρα. Παιδιά σε τσούρμα, σε ομάδες άρχισαν να συγκεντρώνονται στην πλατεία μπροστά από την κοινότητα χαρούμενα με αναποκοκκινισμένα τα προσωπάκια τους. Ο λόγος της χαράς τους ήταν ότι περίμεναν με ανυπομονησία να φανούν οι δυο μεγάλες παρέες από χειροδύναμα παλικάρια που εφοδιασμένα με μεγάλα και κοφτερά μαχαίρια θα περιφέρονταν από σπίτι σε σπίτι

ξύλινο χοντροφτιαγμένο καναπέ και στηρίζοντας το κεφάλι του στον “γίκου” που μόνο αυτός είχε το προνόμιο από την οικογένεια σε αυτή τη θέση, κάπνιζε το στριφτό τσιγάρο του βυθισμένος στις σκέψεις του, κάπου- κάπου έβγαζε μια στριγκλιά για να μαλώσει τα εγγόνια που θορυβούσαν και του τάραζαν τους συλλογισμούς του. Κάποια στιγμή που θεώρησε κατάλληλη σηκώθηκε και φορώντας τα “γιμινιά” του, (δερμάτινα χοντροπάπουτσα) “σμπούριξε” βραχνά στη γυναίκα του. -Τασιά, ε Τασιά. του “γνι” τούφιρις απόξου; -Τόφιρα μέσα Λία, τόβαλα να και πλαινιά στου τζιάκ, θυμιάμα έχου ψλά σμπουλίτσα σένα χαρτούδ' μαζί με λίου ξηρό βασιλκό. Άντι ξικίνα να θυμιάτεις για να προυγγίξουμι τα ζλάπια, τα καρκαντζέλια που θα έρν πόπι όπουι μας όροι η

Χριστούγεννα στα χωριά μας

Παραδόσεις, ήθη και έθιμα στην περιοχή μας με άρωμα Χριστουγέννων.

Κάθε χωριό έχει τα δικά του τραγούδια, διαφορετικά και ξέχωρα από τα υπόλοιπα. Πολλά είναι και τα έθιμα τόσο από τον θρησκευτικό κύκλο όσο και από τον κύκλο των μεταμφιέσεων. Στις σημερινές μέρες, πολιτιστικοί σύλλογοι, σύλλογοι γονέων και ομάδες νέων ανθρώπων, συνεχίζουν την παράδοση στα χωριά μας.

Μάνη Μπαμπαλιάρης

Συμβολίζει το Βασιλιά Ηρώδη που έσφαζε τα νεογέννητα γι αυτό και κρατάνε σπάθες ματωμένες. Ο Μπαμπαλιάρης φοράει μια προβιά με μάσκα και η Μπαμπαλιάρνα φοράει την τοπική ενδυμασία του χωριού με καλυμμένο πρόσωπο και ένα μωρό στην αγκαλία που προσπαθεί συνέχεια να το σώσει απ την αρπαγή. Οι νέοι που συνοδεύουν τραγουδάνε τραγούδια της στράτας και

Στους Ασβεστάδες ξεκινούν από την εκκλησία του χωριού, τραγουδώντας μικροί και μεγάλοι, «Σαράντα μέρις έχουμι χριστόν που καρτιρούμι κι απου σαράντα κι ύστερα θέλου να τραγουδήσου..»

Ισαάκιο Πουρπούρης

Ένα από τα πολλά παραδοσιακά έθιμα της περιόδου των

Χριστουγέννων είναι το έθιμο του Πουρπούρη. Στο χωριό Ισαάκιο για πρώτη φορά έπειτα από περίπου 70 χρόνια ο Εκπολιτιστικός Λαογραφικός Σύλλογος «Τα Δίδυμα Τείχη», ο Εκπολιτιστικός Μορφωτικός Σύλλογος Ισαακίου και ο Ο.Φ.Ι. Ισαακίου, αναβίωσαν με μεγάλη επιτυχία του έθιμο.

Καλικάντζαροι

Οι καλικάντζαροι είναι μια παλιά παράδοση στην πατρίδα μας. Και σε κάθε τόπο και πιο πολύ στα χωριά, υπάρχουν χίλιοι θρύλοι και έθιμα γύρω από αυτούς. Εμφανίζονται κάθε Χριστούγεννα. Μερικοί λένε ότι είναι πνεύματα, άλλα καλά και άλλα κακά. Άλλοι πάλι πιστεύουν ότι είναι παράξενα όντα, μαλλιαρά και ότι τρυπώνουν

στα σπίτια από τις καμινάδες. Τις νύκτες πηγαίνουν και κλέβουν τα φαγητά που βρίσκουν και... πιο πολύ τα σύκα γιατί τους αρέσουν πολύ. Έρχονται την παραμονή των Χριστουγέννων και... ζουν ανάμεσά μας 12 ημέρες: την 25, 26, 27, 28, 29, 30 και 31 Δεκεμβρίου, την 1, 2, 3, 4, 5 Ιανουαρίου και φεύγουν των Φώτων.

ανάλογα σε τι σπίτι πηγαίνουν τραγουδάνε και το ανάλογο τραγούδι.

Μεταξάδες

Οι νέοι του χωριού τήρησαν το έθιμο τα «Χριστούγεννα». Παραμονή των Χριστουγέννων ξεκινούν απο το εκκλησάκι του Αγίου Αθανασίου με το τραγούδι «Χριστούγεννα Χριστούγεννα τώρα Χριστός γινιέτι..»

Ασβεστάδες

Πουρπούρης 2015 - Ισαάκιο

Χριστουγεννιάτικα τραγούδια

«Σαράντα μέρες σαράντα νύχτες ή Παναγία μας κοιλοπονούσε, κοιλοπονούσε παρακαλούσε τους Ιεράρχες τους Αποστόλους, τους Ιεράρχες τους Αποστόλους να παν να φέρουν μήλα κι ρόδα κι Αποστόλοι για μήλα τρέχουν κι Ιεράρχες για ρόδα τρέχουν κ' ώσπου να πάνε κ' ώσπου να 'ρθούνε ή Παναγία μας ελευθερώθει, ελευθερώθει ξελευθερώθει χαρά στον

κόσμο στα παλικάρια.»

«Αφέντης καβαλίκεψε τριών χρονών πουλάρι κι το μαθε να περπατεί και το μαθε να παίζει και παίζοντας και ρίχνοντας πάει να το ποτίσει κι οπού πατούσε ο μαύρος του πηγάδια και λιβάδια, πηγάδια ξηροπήγαδα νερά κανακεμένα, παέν βαιές να πάρν' νερό να πάρουν να γεμίσουν κι μια βαιά καλή βαιά, βάζει και δεν γεμίζει γιατί βαιάμ δεν πέρς νερό να πάρεις να γεμίσεις, δεν ήρθα γω για το νερό να πάρω να γεμίσω, μον' ήρθα να δω τον αφέντη μας πως στρώνει πως κοιμάται πως βαζ' τα πάθια πανουτά κοιμούνται, στα λουλούδια στην κόκκινη τριανταφυλλιά γύρω στους μαχαλάδες.»

«Νερ σαράντα μέρες έχουμε Χριστό που καρτερούμε, νερ κι από σαράντα κι ύστερα χνούμι να τραγουδούμι, δεν ακούς πιριστιρούδα μου ήρθα στουν μαχαλά σου νερ κι μαχαλά σου ξύπνισει κι συ βαριά κοιμάσαι κι αν κοιμάση κόρη 'μ ξύπνηση κι αν κάθισε 'εβγα έξω νερ κοιμούμαι αφέντη κοίμουμι βαριά είμαι υπνωμένη νερ να μ'είχα πές κι αντάπισα τ' όνειρο που είδα, νερ ειδά το μαύρο κόκκινο τη σέλα τσακισμένη, νερ ειδά και το μαντίλι σου στο φράχτη απλωμένο, νερ κι αυτό ήταν το γρήγορο που θα μας ξεχωρίσουν νερ κι μας δεν μας ξεχώρισαν Τούρκοι μι τα μαχαίρια νερ κι τώρα μας ξεχώρισαν της γειτονιάς τα λόγια.»

Χριστουγεννιάτικες εκδηλώσεις

«Πλημμυρισμένοι από αθώα, μαγεμένα βλέμματα και χαμόγελα, δίπλα στο λαμπερό χριστουγεννιάτικο δέντρο»

Φαντασμαγορική και με εκατοντάδες δημότες να δίνουν το παρών, πραγματοποιήθηκε η χριστουγεννιάτικη γιορτή στην κεντρική πλατεία. Στο εορταστικό πρόγραμμα που διοργάνωσε το «Ευγενίδειο» πολιτιστικό κέντρο του δήμου Διδυμοτείχου, συμμετείχαν οι μαθητές του 1ου Δημοτικού Σχολείου, το 1ο Γυμνάσιο, του 1ου Λυκείου και της 3ης τάξης του ΕΠΑΛ, παιδική χορωδία από το Ωδείο Βορείου Έβρου που τραγούδησαν χριστουγεννιάτικα τραγούδια. Η δημοτική Φιλαρμονική του δήμου που γέμισε με χριστουγεννιάτικες

μελωδίες την κεντρική πλατεία.

«Σύλλογοι και τοπικοί φορείς, εθελοντικά και με πολύ αγάπη, έδωσαν τον καλύτερο εαυτό τους»

Στον χώρο των εκδηλώσεων εκτός των παιχνιδιών για τους μικρούς, έχουν σπηθεί και τα χριστουγεννιάτικα σπιτάκια που φιλοξένησαν όλες αυτές τις ημέρες συλλόγους και φορείς, όπως τον Πολιτιστικό σύλλογο Θεοδώρα Καντακουζηνή και τον Λαογραφικό σύλλογο Μπέης.

Ο δήμαρχος Διδυμοτείχου Παρασκευάς Πατσουρίδης ευχήθηκε στα παιδιά και σε όλο τον κόσμο να επιστρέψει ξανά το χαμόγελο στα χείλη και η αισιοδοξία με το νέο έτος και να περάσουν στο

παρελθόν οι δύσκολες μέρες.

Τούτα τα Χριστούγεννα μας βρίσκουν σίγουρα με τα περισσότερα προβλήματα των τελευταίων δεκαετιών. Κατά πολύ μειωμένα τα εισοδήματα σε εργαζόμενους, αγρότες, επαγγελματίες και συνταξιούχους. Με περισσότερους ανέργους, με ανθρώπους πραγματικά χωρίς χρήματα. Οι αιτίες είναι πολλές, δεν είναι της ώρας να τις αναφέρουμε. Σήμερα απ' όλους γίνεται προσπάθεια επιβίωσης. Ο Δήμος παρά την άσχημη οικονομική κατάσταση έκανε ότι μπορούσε να δώσει και φέτος μια γιορτινή εικόνα και λίγη χαρά στα παιδιά μας. Το Ευγενίδειο Νομικό Πρόσωπο του Δήμου με την πρόεδρο Βίκυ Σταμπολίδου, το Δ.Σ και ορισμένους συλλόγους, διοργάνωσε το χωριό του Άη Βασίλη, εδώ στην πλατεία, και την πολύ όμορφη αποψινή εκδήλωση. Τους ευχαριστούμε όλους. Θα παρακαλέσω όλοι ενωμένοι

με πραγματική αγάπη και αλληλεγγύη, άλλωστε αυτό είναι και το νόημα των Χριστουγέννων, να κοιτάζουμε το μέλλον του τόπου μας.

«Υγεία, ευτυχία,
ελπίδα
και Καλή Χρονιά»

Η Πρόεδρος του «Ευγενίδειου» πολιτιστικού κέντρου Βίκυ Σταμπολίδου δήλωσε: αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσουμε όλους αυτούς που συνέβαλλαν στο να πραγματοποιηθούν αλλά και να οργανωθούν οι χριστουγεννιάτικες εκδηλώσεις μας. Η ομαδική προσπάθεια έχει αποτελέσματα, χρόνο με το χρόνο, έχει αρχίσει και γίνεται θεσμός στην περιοχή μας. Ευχαριστούμε τους πολιτιστικούς συλλόγους «Θεόδωρα Καντακουζηνή» και «Μπέης», το Ωδείο Βορείου Έβρου, την Φιλαρμονική του δήμου, τα

Ζαχαροπλαστεία της πόλης μας «Νίκος», «Αρτίστι», «Galaxy» και «Ροδίνη», το Γυμναστήριο «Φυδανάκης», το Γυμναστήριο Fitness Hall και το κατάστημα αθλητικών ειδών του Κλεάνθη Παντελιάδη «sport center» για την ευγενική προσφορά του σε μπαλόνια, παιδικά παιχνίδια που έδωσαν ξεχωριστό τόνο στους μικρούς

μας φίλους.

«Τα παιδιά τραγούδησαν, έπαιξαν και έδωσαν τη δική τους γιορτινή νότα στα φετινά Χριστούγεννα»

Καλά Χριστούγεννα Καλή Χρονιά

Ο Δήμαρχος Διδυμοτείχου Παρασκευάς Πατσουρίδης,
το Δημοτικό Συμβούλιο και οι εργαζόμενοι
του Δήμου Διδυμοτείχου,
εύχονται σε όλους **Καλά Χριστούγεννα**
με υγεία και χαρά, μια πραγματικά ευτυχισμένη,
ειρηνική και **δημιουργική χρονιά**
σ' εσάς και τις οικογένειές σας

